

+

REMONSTRANTIE

Vande

*Edelen, Baronnen, Staten, Kercken-Dienaers, ende
Gemeente in het Coningryck*

V A N

SCHOTLANDT.

Verclarende

*Dat sy Onschuldigh sijn vande Crimen daer mede
sy in't laetste Engelsche Placcaet (vanden
27 February) besvvaert werden.*

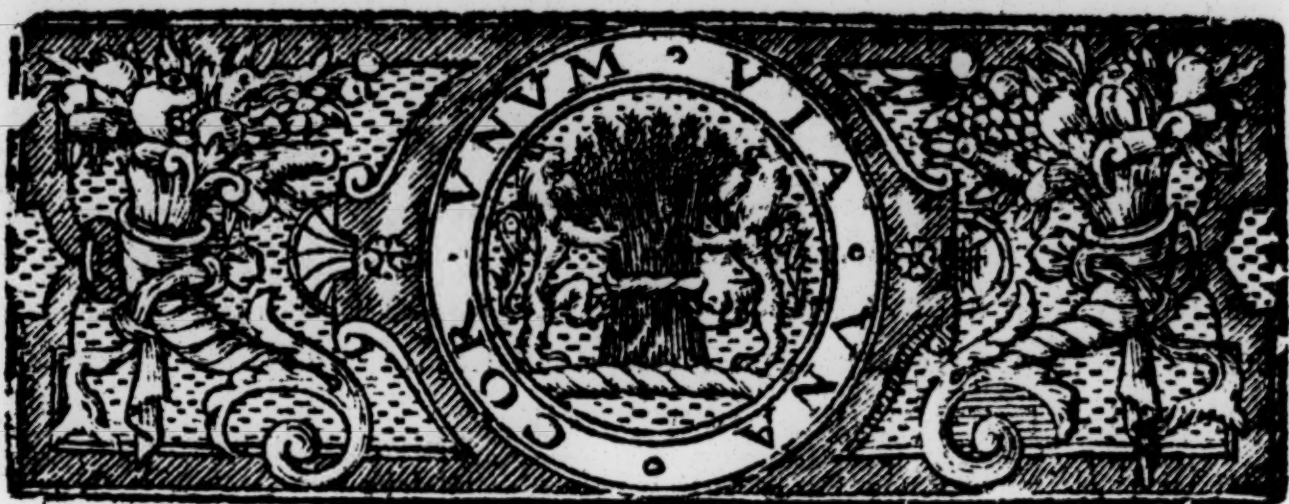
Gevistteert na de Ordonnantie vande Generale Vergaderinge van
den Raedt van Staten in S C H O T L A N D, ende Onder-
teeckent by *A. Ihonstoun*, Secretarius daer toe
geordineert.

*Uytgegeven binnen Edinburgh den 22. Meent onse styl, wesen den
eersten April nieuwe styl.*

E D I N B U R G H,

Gedruckt by *James Bryson*, Anno Domini, 1639.

DEwyle de verborghtheden vanden Raedt Godts, ende de secrete wegen des alderhooghten niet van ons en connen uyt gegrondeert werden voor en al eer hy die selve aen ons ontdeckt, nochtans so verre als wy connen considereren vande geestelycke verborghtheden in onse tegenwoordige sake, wy bevinden, dat Godt de Heere is ontrent sommige groote wercken der Aerden. Want den Drinckbeker, dewelcke bereyt was voor andere Gereformeerde Kercken, wert op desen tydt ons gepresenteert: Wy hebben gesocht alle middelen by onse ernstige Intercessien, by onse waerachtige Remonstrantien, ende ootmoedige Supplicationen, om sijn Majesteit te informeren, ende synen toorn te vermorwen; maer vinden sijn gehoor verdoeft, door de valsche leugenachtige Informatien der gepretendeerde Bisschoppen, ende van sulcke, dewelcke verhoppen eenige groote dingen in onse Troublige wateren te becomen: Waer doer sijn Majesteits toorn dagelycx vermeerdert ende heeter wert; geluck sulcx blyckt aen ons, (sijn Majesteits ootmoedige ende getrouwe Onderdanen) want wy een garietue Antwoorde op onse laetste Supplicationen waren verwachtende, maer het mach bliken voor alle menschen by de laetste Proclamatie ende Declaratie in Engelandt vanden 27 February, die verordineert is afgecondicht te werden in alle Kercken van dat Coningryck.

Wy sijn waerlyck versекert en verblyden ons in dit stuck, dat de poorten der hellen niet vermogen tegen tegene by ons gemaintineert wer; ende dat in't eynde Gods glorie hem op't hooghte sal openbaren by't getuygnisse dat gegeven sal werden aen het Coningrycke Jesu Christi, nu in questie, dat Vrede sal op der Aerden welen, ende oprecht e liefde onder het volck Godts. Maer ondertusschen verwondt het onse herten ende bedroeft ons seer, dat wy tot dese extremiteyt gebracht sijn: te moeten sterven onder den swaren last van so veel vyde asperlien, ofte gedwongen te werden ons te setten tegen sulcke

4
stucken ende Proclamatiën die door malitie onser adversariën (simulerende met sijne Majesteit) libelleuselyck tegen ons continueren.

Alhoewel de voorz. Proclamatie ende Declaratie ons niet material besmet ('twelcke wy niet hebben vande sinceriteit onses herten ende de manifeste waerheyt ende oorsaken van onse Procedeeringe, veelvoudigh hier te voren beantwoort in onse gedruckte Protestatiën, Informatiën, ende antwoorden op de Declaratiën, gemaect by sijn Majesteits Commissiën, ende op de Bisschoppen haer Declinatour) nochtans repliceren wy by onse silencie de oorlake van Godt ende on e onschult in bescherming daer van, ontfangen de geringste Prejuditie inde gemoederen vande wel-geaffectioneerde, ende dat wy mogen de consciëntien over-tuygen (doch connen de monden niet gantsch toe stoppen) van onse self-gecondemneerde vyanden, wy sullen niet traegh sijn te maken een summarische Repetitie ende ware applicatie van 't gene te voren in 't lange verhaelt is.

Eerstelyck, den tytel geeft te verstaen, dat de Proclamatie van meeninge is *te Informeren de Beminde Onderdanen van Engelandt*; 'twelck is 't begeeren onses herten, ende voor welck wy gearbeydt hebben; wesende verssekert, dat al sijn Majesteit, beminde Onderdanen van Engelandt, na ware ende volle Informatiën, willen toe-staen onse Actiën, als comende vande liefde Christi, ende van onsen Coning ende Vaderlandt, dewelcke tot ons onverscheydentlijck verbonden sijn, ende waer in wy so emulous sijn dat het ons van herten bedroeft, ende dunckt ons selven swaerlijck verongelijckt, dat in liefde ende getrouwigheyt, wy soudē minder gerekent sijn tot eenige onderdanen in de Werelt. Maer wat waerheyt van Informatie mach verwacht werden van onse Bisschoppen, met haer Pagien ende Dienaers de welcke geen hope van weder op-ryfinge connen hebben, dan door onse ruine gelijk alle getrouwe Onderdanen van Engelandt lichtelijck mogen vermercken.

Ten 2 so geeft den tytel noch te verstaen, dat *by onse oproerige practijcken wy soudē soecken sijn Coninglijcke Majesteits Royale Autoriteit onder de voeten te werpen onder valsche pretext van Religie*. Geen van alle onse Actiën is meer gelastert dan onse nootwendige Geloes-Bekentenis ende Nationael Verbondt, waerin wy so verre sijn van Royael Autoriteit onder de voet te werpen, dat wy verclaren voor Godt ende de Werelt, dat wy noyt hadden enige Intentie ofte begerte tot het gene dat moghte strecken tot nadeel van sijn Majesteits Hoogheyt ende Autoriteit. Wy connen niet so veel als Imagineren dat de refuseringe van 't Service-Boeck, ende den tegen-standt van het Bisschoplijcke Governement, (welcke twee sijn den onderganck vanden Godts-dienst ende de Discipline der Kercken, so die hier gestabilieert is) soude oyt gerekent werden te krencken de Royale Autoriteit; De Pylaren van ware Autoriteit sijn Religie ende gerechtigheyt.

heyt, welcke by onsen Eedt wy hebben gelocht te bevestigen, ende
sijn versekert, so wy die in Vrede connen hebben, sal by al de Werelt
gelien werden, dat wy sijn strenge voorstanders van sijn Majesteys
Tareon. Onse *Practijcken* werden genoemd *seditieus*; onse doente
Tumultueus; onse Intentie *Verraderye*; onse Informatien ende De-
claratien *Fameuse libellen*; onse Protestatien, *muyterye*; onse Ver-
bondt, een bandt ofte *Conspiratie* tegen den ghesalfden des Heeren, pre-
tenderen sulcx te sijn met Godt, op dat wy mogen des te beter doen de
Wercken des Duyvels, 'twelck is *Verraderye* ende *Rebellye*; onse Pre-
paratien voor defentie van *Hostiliteyt*, als of de Coning ware onse ge-
swooren vyandt; onse aanslagen te strecken tot overvallinge vande
goede *Ondersiten* van Engelandt, om onse gebroken *Fortune* geheel te
maken; onse *Actien*, dreigende *Insolentien*; onse tegen-woordige
sake, een *Breyn-siecke molestatie*; ons selven *quaede* ende *verrader-
lyck* geaffectioneerde Personen, *factieus* ende *turbulente Geesten*, &c.
Op alle welcke wy antwoorden: 1. Het can geschieden, dat de Heere
wil sien op onse afflictien, ende ons wat goets verleenen voor dese ver-
vloeckinge. 2 Sam 16. 12. Saligh sijt ghylieden als u de menschen
versmaden ende vervolgen, ende spreken alle quaet tegen u (liegende) om
mynent wille. Mat 5. 11.

2. Dese lasterlijke veroordeelingen sijn gesproten uyt de onchri-
stelijke herten van onse Bisschoppen, dewelcke sijn als de wilde Baren
der Zee, hare eygen schande op-schuijmende, ende daer by geven
publijke getuygenisse, dat by de Sententie van excommunicatie uyt
de Kercke, zy den Satan overgegeven sijn, door den geest die nu
machtigh in haer werckt. Alle haren laster tegen ons, sal niet een
woort uyt ons trecken tot nadeel van sijn Coninglijke Majesteit. Sy
hebben een konste geleert gelyckende by de oude practijcke, bedrie-
gelyck haer Beeldte bevestigen in des Conings Croon, dat geen
mensch reverentie candoen tot de een of hy moet de andere mede
Eeren; geen mensche can spreken oft yet doen tegen de eene, ofte
moet so tegen den anderen van gelycken doen. Maer hare macht is
ons niet onbekent, ende Godt heeft ons den wegh geleert om den
Coning te Eeren, ende te haten *Verraderye*, *Seditie* ende *Rebellie*,
en haer geen Eere aen te doen, noch oock niet de ongerechte we-
tenschap van hare *Injurieuse tyrannye*. 3. By twee dingen alle
menchen mogen mercken, dat de Bisschoppen haren toorn willen
hebben te comen tot een ongeval: Het eene is, dat zy gebruycken
extreme bitterheyt van woorden. Nochtans in dit saleren zy in't
eynde, dat hare woorden sijn meer gemeene raleruyte dan scherplij-
nigh; meer arbeydende te spreken alderleve quaet dat zy tegen ons
connen bedencken dan eenige waerheyt te gebruycken tegen onse
personen ende gerechte sake. Het ander is, dat sy sijn Majesteit so
verre soecken te verleiden in haere dolinge, dat daer geen plaats en

is tot weder-keering. Maer wy hopen dat sy sullen in dit stuck verabuseert sijn, ende dat nimmer sijn Majesteit revocabele dingen sal aenvaerden. Princen, dewelcke gemeene Vaders sijn, sullen haer selven niet partydigh maken, want dat soude een onderganck van't Schip sijn, te veel Ballast aen d'een sijde te doen, ende soude niet alleenlijck de passagiers, maer oock die aen't Stuer sit, doen sincken; 'twelck onse Bisschoppen desperatelijck verkiezen, liever dan haer te bekeeren; ofte met *Jonas* haer selven inde See te werpen, dat zy alleene verdrencken mogen. Haer oude Maxime is: *Wanneer wy doot ende wegh sijn, laet de Aerde verbrandt werden met Vyer.*

In de Publicatie van de sake sijn wy wel te vreden, dat zy oordeelen van onse Intentien (welcke Godt alleen Bekent sijn) by onse Procederingen ende Actien voor de Werelt; de welcke wy tegen hare valsche Instructien doen. 1. By de langdurige lasteringen ende insolentien vande Bisschoppen; welcke is tegen de unie der herten, Authoriteyt van Vergaderingen, ordre van Ministerie, suyverheyt van Gods-dienst, ende gantsche Reformatie van Religie in dese Kercke ('t welck was een wonderlijck werck van Godis groote genade over dit Coningrijk, ende een glory van ons Landt) tot geen ander eynde, dan tot volvoeringe van haer *Ambitie* ende *Eaet-joeckinge*; (welcke twee bekent sijn voonde grootste bedriegers der menschen, ende harde harpyen tegen Religie) zy keeren't al om; brengende in, voor eenigheyt, twist; Voor Authoriteyt van Vergaderingen, haer eygen usurpatien; Voor ordre van't Predick Ampt, Bisschoplijcke tyranny; ende voor de suyverheyt van Gods-dienst, eerst menschen Insettingen, ende daerna (wesende nu hoogh gecomen door hare Renten ende Heerlycke Digniteyten, by de macht over de Leeraers ende andere, by hare plaetfen in't Parlement, Riaden, Sessien, Exchequer, ende Hooge Commissien tot een verdert van vele) zy maken een Canon-Boeck, om de Kercke te Regeeren, na haren eygenwille in Religie. Ende nochtans in al desen tijt de grootste oppositie was de sinceriteyt sommiger Leeraers, gevende genuegenisse der Waerheyt; ende bezegelende 't selve mer haer onschuldigh lyden, ende het suchten ende schreyen des volcx sulcx oock betuyghet, wenshende dat Godt gelieve nederwaerts te sien, ende haer te verlossen van dese meer dan Egyptische slavernye. 2. By de Vreedsaemheyt van onse procederinge sints wy begonnen te comen in een openbaren wegh van oppositie: Hoewel hare Insolentie hem so hoogh verhief, sonder consent ende wetenschap vande Kercke, zy hebben gemaect een Service-Boeck aengenomen te werden in al de Kercken van het Coningrijk, als de eenige forme van publicken Gods-dienst: Zy verordineerden Brieven van afsettinge der Predicanten, die sich tegen hare gepatenteerde Insettingen stelden, ontnamen niet alleen sommige Voclers ende Leeraers (die dit Boeck refuseerden) hare besoldinge, maer geboden

geboden oock, dat niemant, op pene van dootlycke straffe, soude tegen-spreken de Bisschoppen ofte haer *Service-Boeck* : Ende noch, alhoewel dit Boeck wiert ingevoert sonder order, ende wel bekend, dat het soude wesen een geheele veranderinge vanden Gods-dienst ; De Edelen, Baronnen, Staten, Kercken Dienaers, ende Gemeente, comende te samen met grooté menighre, doch op een Vredelycke maniere, sonder Tumult, deden seer ootmoedigh suppliceren de Heeren van sijn Majesteyts Raedt, ende gaven directie van hare Supplicationen aen sijn Majesteit, voor remedieringe van hare gerechte ende wichtige sake. Ten derden, als hare Supplicationen ontfingen geen ander antwoorde, dan terrible Proclamatien, Veroordeelende al hare Vergaderingen ende Voornemen, ende hoogh achtende het quaedt dat haer bedroefde, hare claghten tegen de menighvuldige hayneuse crimen vande Bisschoppen wierdt niet verhoort, maer veel meer verdruckt ; De Supplicanten Onder-soeckende het stuck vande sake wat dieper van haer ongeval, ende vande verhindernissen haerder Supplicationen : Bevonden die te comen uyt haer selven, ende uyt haer voorgaende ongelovige handelinghe tegen het Verbondt van Godt. Ende daerom resolveerden te vernieuwen haeren Eedt ende Verbondt met solemnele Gebeden tot Godt voor beter successie daer na. Van gelicken resolveerden zy te vernieuwen hare Supplicationen aen sijn Coninglycke Majesteit, voor een Generale Vergaderinge ende Parlement, als de ordinare ende eenige middel om alle onheyl voor te comen so veel mogelyck was. Sy antwoorden ten vollen alle tegen-sprekers van't Verbondt, ende lieten niet ongedaen, 't welck Christelijcke Onderfaten betaemt, die Godt ende haren Coning Vreesen. Ten vierden, na veele Petitionen ende lange tarderen, Wanneer een Generale Vergaderinge van te samen-comste was verordineert by sijn Majesteyts speciael Gebodt, inde presentie van sijn Majesteyts Commissioner ; ons wiert verboden voort te gaen, ende gecommandeert te ryfen, sonder eenige gerechte sake by ons gepresenteert. In dese extremitteit vande neder-werping der Kercke ende Coningryck, in een Werelt van confusie aen d'een sijde, ende van sittinge na de Interdictie aen d'ander sijde, wy verkosen dien wegh, dewelcke ons geopenbaert was door Christum, die oock meest accordeerde met den Wille van sijn Majesteit, voor desen gemanifesteert tot het gemeene beste, als verclaert is in de Generale Vergaderingen, gedirecteert aen sijn Majesteit, waer van geen mentie gemaect werdt in de Proclamatie. Sints dien tydt sijn wy beswaert met armeringe ende *Hostile Invasien* van Engelandt, tegen welck wy ons geprepareert hebben alleenlyck voor onse wettige ende noodwendige defensie, verre sijnde vande minste gedachten van *Invasie* ofte verongelyckinge onser Nabuyren. Onse wegen dan sijn geweest, na lange *silencie*, niet anders dan ootmoedige Supplicationen tot GOD ende den Coningh

Coning, noodwendige Protestation, Religieuse vernieuwing van ons Nationael Verbondt, sittende in een Generale Vergaderinge te samen by sijn Majesteys Gebodt, informerende ende preparende voor noodwendige deelen tegen openbare Hostiliteyt. De particuliere Demonstrationen van onse verraderlycke Intentien sijn verclaert in de Proclamatie vanden Coning te welen: Eerst, *De multitude van samsse Libellen, gestoffeert vol van Calumnie tegen sijn Coninglycke Authoriteyt.* Indien yet sulcx van ons was veroordeelt, onse antwoorde mogt te particulier geweest hebben; Ende daerom in't generael wy sijn vrymoedigh te affimeren, dat wat op die manier uyt onse handen gepasseert is, is maer om onse vrye meeninge van onse Intentie te verclaren, so voert het niet met hem, dat can meriteren sulcke vuyle Aspersien, alles wissende gedaen beyde in *materie* ende *expresse*, niet het hoogste respect wy condon *imagineren* tot sijn Majesteys Persoon ende Coninglycke Authoriteyt, ende met de beste Constructie van sijn Majesteysvoornemen. Ten tweeden, *Brieven te senden aen prive Personen in London, ende aen sommige hunner Kontingenten om heymelycke Conventiculen tot London ende ander plaetsen te houden, om de goede Gemeente tegen den Coning te misleyden, ende uyt hun de vrees te brengen.* Een verraderlycke Intentie wy bekenen, welck nimmer sal g'herberght werden in een Loyale Borst. Ende gelyck wy verzekert sijn dat sulcke missiven onse Posten nimmer waer gelonden vande verbondtgenoten in't gemeen; So niet het dan sijn, bedrieghlyckheit der Bisschoppen, te allegeren dat welck wy niet connen bevinden valicht sijn, o'te quaedt onse te vergelden welck private personen gedaen hebben uyt haer eygen humeuren, sonder onse kennisse: Dat in sulcken tyd daer soude gevonden werden libellen ofte licentieuze di coursen, Valsch nieuws, leen ende weder loopende, ende valsche Brieven, voerende de namen van sulcke Antheuren, dewelcke die doch nimmer sagen, soudet niet vreemt schynen. Ende oft de ondersoeckinge van sulcke dingen met al te groote diligentie, ende de afsettinge van hun met te groote strengigheyt, ofte den sorghloosen haet van hun by Authoriteyt, zoudt de beste remedie tegen haer, laten wy de verstandige oordeelen. Het is wel bekend, wanneer het Water aen den eenen wegh gestopt is, loopt het over al, ende breeckt aen verscheyden plaetsen uyt.

Ten derden, *onse publycke verachtinge van alle sijn Majesteys gerechtighe bevelen, ende onse gemuytimeerde Protesten tegen de selve.* Het is ons een vermaeck om sijn Majesteys gerechtighe bevelen te gehoor samen, ende is verre van onse herten dat wy sijn Majesteys Geboden souden ongehoorsaem sijn (al warens onrecht) ofte daer tegen nuytineerlyck Protesteren: Maer te Protesteren in een claren wegh, als getrouwe ondersaten vermogen, is een gebruyckelycke maniere, legal ende ordinarie, ende in sommige saken so noodwendigh, voor preservatie

ben het Verbondt des Heeren. Laet ons dit dan voor-comen, en gebruycken de Macht die ons Godt in onse handen gegeven heeft, niet om Engelandt te invaderen, ofte eenigh onghelyck te doen het volck Gods; (Vervloect zy de borst dewelcke herbergt sulcke Intentien, ende de handen die sulcx doen) maer voor onse eygen defensie tegen de gearmeerde violentie en ongerechte invasiën. Ende daerom waer gevraegt wert inde proclamatie: *Wat wy willen defenderen?* Wy antwoorden: Niet onse ongehoorsaemheyt, maer onse Religie. Liberteyt ende Lichamen; Ende waer gevraeght wert: *Teghen vrien wy ons willen defenderen.* Ten zy onse Intentien ofte Actien wierden qualijc verstaen by sulcke die niet bekendt ofte qualijc berecht sijn van onse sake, als contrarie tot de *Doctrine* van gesonde verstaen en de Laudable practijckē der Christenen van oude ende nieuwe tyden; wy versoecken dat distinctie mach gemaect, en differentie geltelt werde, tusschen den residerenden Coning in het Coningrijk, ende by openinghe sijnder ooren tot beyde partyen, rechtlijc geïnformeert sijnde, en de Coningh verre van ons in een ander Coningrijk, hoorende de eene partye, qualijc bericht is by onse Adversariën.

Tusschē den Coning als Coning, procederende Coninglijck, na de Wettē van het Coningrijk tegen Rebellen, ende Coning als een Man comende nederwaerts van sijnen Throon, (tot welcker voeren de oormoedige Supplicatiën van sijne Onderdanen onbeantwoort leggen) ende marcherende furieuselyck tegen sijn getrouw ende welmeenent volck: Tusschen een Coning, dewelcke is een Vreemdelinck in de Religie, ende niet verder gebonden, dan na sijn eygen playfier, tot de Professoren der Religie, levende in sijne Dominiën; ende onsen Coning belydende met ons een selve Religie ende verobligeert by sijns Vaders doot, ende sijn eygen Eedt, te defenderen ons sijn eygen Onderfaren, onse lichamen, Religie, liberteyt ende Wetten. Oft in dese sake, so staende, wy sullen staen op onse eygen defensie, als wy onderrecht sijn by het licht ende de Wet der natuyre, by het Woordt Gods in het Oude ende Nieuwe Testament, by het Verbondt tusschen het volck ende Godt, tot dien eynde voor't welcke de Magistraten van Godt verordineert sijn by onse ordre ende linie van onse *subordinatie* onder Godt, den Oppersten Rechter, wanneer onse immediate Rechters gaen uyt haer linie ende order, by het getuygenisse van de beste Geestelycke ende gesonde Politycke Rechtsgeleerde, even sulcke als meest sprekende *Contra Monarchomachos*, by het vriendelyck contract tusschen den Coning ende het volck ten tude der Croninge, by de Acten van't Parlement, ende by het Exempel van onse eygen Voorfaten.

Ende nu voor onse Broederen ende Nabuyren in Engelandt, (wiens ooren gevult sijn, so wy presumeren, met dit Placcaet in hare particuliere Kercken; uyt het Respect 'twelck wy de Authorireyt schuldigh sijn; als Gods ordonnantie, uyt de natuyrlycke ende oprechte affectie die wy onsen Coning ende Soveraigne sijn toedragende, die onder ons geboren en gedoopt is) wy sijn op het hooght ende van herren bedroeft, dat sijn Majesteyt so veel gehoor geeft, en sijn Coningl. Name so verre laet abuseren

abaseren (door Godloose menſchen) dat zy geloof geeft ſo vele abſurde ende
 valſche Calumnien tegen een geheele Natie, wende ſijn eygen Native
 Landt ende Coningryck; hier is al te wel bekend, hoe extra-ordinaris perniti-
 eus ende verdoemlyck de Calumnien ſijn, ſpecialyck univerſele van deſer
 maniere; ende daerom en ſoude geen Wet noch Ordonnantie geſpaert wer-
 den om haren laſter te niet te doen; Door de liefde met welke wy aen haer
 verplicht ſijn, in repect ende meunge vaſte banden, natuurljcke, civile, ende
 geeltelijcke, ſo dat wy meer tot haer verobligeert ſijn dan tot eenige andere
 Natie op Aerden wy ſijn van herten bevrees, dat hare Kercken ſullen ver-
 vult werden met ſulcke diſcourſen, ende het verwondert ons van haer Gelove
 ſo ſulcx van haer geloof gegeven wert; Evenwel (om dat deſe diſcourſen
 ſijn de In-voerdes van ſeditie onder de Broederen, 'twelck veel verſchil ver-
 oorſaken ſal wanneer ſy haer van malcander beginnen te verdeelen) wy haer
 moeten vermanen (ſo by ſo een verſtandigen Natie Vermanens van noode is)
 dat ſy niet willen (op eenige Declaratie, die ſy gehoort hebben) te haef-
 tig in't practiſeren ſijn tot onſer beyder verderf, ofte met een guldenen Angel
 ſoecken te vangen ſulcke geringe Commoditeyten, die uyt duſdauigen
 Crygh te verwachten ſijn, ende ſo doende, maken beyde Natien tot een ſpot
 vande Vreemdelingen, ende dit Eylandt, ('twelck geſegent geweest heeft
 met ſo langdurigen Vrede) te maken tot een bloedigh Veldt, ende tot een
 Proye onſer gemeene Vyanden, die nu voor vele Jaren op ons gelonckt heb-
 ben met een quaedt oog, en noch ſteets wachtende ſijn op een quadeure: dat
 wanneer ſy hooren van eenige onſer preparatien tot deſentie, ofte van eenige
 onſer Actien, dewelcke voor ons ſijn ſo nootwendigh, dat ſonder die onſe de-
 ſentie is onmogelyck, ende waer in geen ongelyck gedaen ofte vermeent
 wert tegen hun; Sy willen medogentlyck gelieven van ons te cordeelen
 van onſe doente in ſulck een peryckel ende ex-remiteyt als dit is, ende dat ſy
 gelieven wyſlijck ende Chriſtelijcke onſe ſake te overwegen als oft haer ey-
 gen ware; gedenckende aen den gemeenen Regel der Juſtitie: *Wat ghy
 wilt dat andere u doen ſullen, doet ſo aen haer.* Dat hier na de Rapporten en-
 de Declaratien tegen ons, gemaect by onſe Vyanden, niet ſo lichtlyck ge-
 looft werden; Sints de Authouren uyt de Conſcientie van haer eygen quade
 handelinghe, publiceerden dit onder de Engeliſchen alleen, die niet tegen-
 ſpreken connen de onwaerheyt van hun, ende onthouden haer de weten-
 ſchap van dit Coningrijck, daer ſy niet en connen dulden het gemeene licht
 ende bewys, elck een vande Gemeente kennende hare bedriegerye ende
 valſcheyt; Ende wanneer eenige van die by geval in onſe handen comen, de
 difficulteyt ende gevaer is ſeer groot, om onſe antwoorde ende ware Infor-
 matie van de ſaken, ſo die nu ſtaen, tot hare kenniſſe te brengen. Ende dat
 ſy gelieven ten laetſten uyt te ſtorten hare Gebeden tot Godt ende hare
 Supplication tot den Coning tot onſer behoudeniffe, ende des noot ſijnde, ge-
 bruycken haere macht voor onſe wettelycke deſentie tegen Baet-ſoeckende
 Godloſe Menſchen, de Sonen van *Belial*. Sijn wy niet hare Broederen, haer
 eygen Vleech ende been? Sijn wy niet alle onder eenen Roef, in een ende
 'tſelve ſchip, ende leden van een Lichaem? hare Religieuſe Succelleuren ten
 tyde der Reformatie preſenteerden ons hare hulp ende aſſiſtentie tot voort-
 plantinge

13

ondersaten tot hare Princen ende Over-Heeren, en is het eerste Gebodt vande tweede Tafel, ende dat onse Bekenrenisse des Geloofs, sijn Majesteit verclaert te wesen *Vicegerens-Heere* op Aerden, tot wien de conservatie en suveringe van Religie belangt.

Gelyck dit is de Conceptie, dewelcke onse Vyanden hebben becomen in sijn Majesteits gemoet tegen ons, so mogen wy leeren by dese Declaratie wat sijn Majesteits Intentien sijn tegen dese Kercke ende Coningryck, ende wat wy daer van te verwachten hebben, so de Godlycke voorzichtigheyt het herte van onsen Coning niet verandert, ofte by andere middelen, hem bekend, sulcks in tyt voorkomt. Want eerst door de ongeneeslycke Superstitie ende 't oude gebroeyde quaedt vande Bisschoppen, tegen de Gereformeerde Religie, de Declaratie is gemaect, *dat by invoering van 't Service-Boeck, daer was niet de minste gedachten van nieuwigheyt der Religie, maer liever te hebben een Conformiteyt met den dienst Godts, welke geobserveert is in beyde de andere Coningrijcken; hoewel quaedt-gierige menschen hebben sommige dingen in-gevoert, tot een verkeerden sin.* Dies is het Service-Boeck als noch geen nieuwigheyt in Religie, maer door misverstandt wert so vertoont: Conformiteyt met den dienst Godts in andere Coningrijcken, urgeert op ons, als of wy waren, *tabula rasa*, ende hadden niet een forme van Dienst gestabilieert by de Acten vande Kercke ende Wetten van het Coningryck: liever te willen hebben Conformiteyt te maintenir, alhoewel de menighvuldige Schriften ende onderteekeningen van 't Service-Boeck gebruyckt in beyde de andere Coningrijcken, het contrarie toont, by de handen van onse eygen Bisschoppen, ende vanden Ertz-Bisschop van *Canterburie* selve. Voorts, wy moeten 't boeten, dat wy 't Boeck reuseren, ende het Boeck selve moet op den gesetten tyt ontfangen werden. Ten tweeden, door de hovaerdigheyt ende gierigheyt onser Bisschoppen; *Bisschoplyck Governement moet onderhouden werden, so die gestabilieert is by Acte van 't Parlement, als bekend is voor de geheele Werelt, te sijn Christelyck in sich selven, seer vredelyck voor den Civilen Staet, heel wel accorderende met Monarchical Governement, ende sonder welck het Parlement niet Compleet staen wil van drie Staten:* Alhoewel de waerheyt is, daer sy geen Act van Assemblée, noch van Parlement, voor dat Officie in dit Coningryck, want het is bekend by de Gereformeerde in Christenryck eerder te sijn Antichristisch, seer schadelyck tot den Vrede inden civilen Staet, ende heeft in alle Natien gebleecken, dat sy sijn dootlycke vyanden voor Monarchen ende Monarchical Governement. Ende dat het Parlement heeft geweest, mach sijn, ende is inde natuure daer van compleet ende perfect, sonder dese Wanscheysels. Wy moeten Bisschoppen hebben, *jure divino*, te doen den wille vanden Prince inden Dienst Godts, maer dese leven als Heeren so sy te voren deden. Ten derden, geen Verbondt moet toegelaten werden 't welck de Coninglycke Majesteit niet Consenteert, ende onse Verbondt alleenlycke pretendeert te sijn met Godt, dat wy mogen met beter Coleur doen de Wercken des Duyvels, sulcke als sijn Verraderye ende Rebelye. Onse Verbondt dan wert by haer anders niet geacht als Verraderye ende Rebelye; so moeten de Verbondt-makers Godt versaken, daer sy mede verbonden sijn, ofte werden voor Verraders ende Rebellen verclaert. Ten vierden, *De questie*

wert geimagineert, niet meer te *sijn van't Service-Boeck ende Bisschoplyck Governement*: Maer, of de *Coninglycke Majesteit onsen Coning sal sijn ofte niet?* Ende wert ons te laste geleydt, dat wy hebben getoucheert de wortel van sijn *Coninglyck Governement*, ende niet gherespecteert de *Coninglycke Macht in sijn Majesteits Persoon*, maer die reputatie op ons selven gebracht. Ten vyfden, ons wert te laste geleyt, dat sijn *Majesteit is gedwongen armeringe aen te rechtē, om sijn Coningl. Authoriteit hier oprecht te setten*, en de beste van ons te doen sien, dat hy niet en wil toe-*staen't Verbont dat wy gemaect hebben*. De resolutie is verclaert, dat voor refuſeringe van't *Service-Boeck en Bisschoplyc Governement*, voor verbrekinge onſes Verbonts, en voor revengie tot ons, (als Rebel-*len en Verraders*) sijn *Majesteit comt in een openbaren Oorlogh*, met al de Macht die op-gebracht can werden in Engelandt, by alderleye middelen, ende door dit Placcaet, 'twelck is verordineert (tot desen eynde) al-gecondicht te werden in alle de Kercken van Engelandt.

Voor ons, in dese sake, staet dan te resolveren, of wy willen in zonde ende schande, leggen onder het sware ghewichte van so vele vuyle Asperſien (als in de slimste tyden op de Christenen niet geleyt sijn) ofte aen te nemen het *Service-Boeck*, als de eenighe forme vanden Godsdienst, (de welcke verclaert is by de *Assemblye te sijn een Misse*, vol van dwalinge, Superſtitie, Afgoderye, en *Antichristliche Tyrannye*) ende verwelcomen wederom onse Bisschoppen en haer af-gesworen *Governement*; condemnieren onse Reformeers, en het glorieuse werck onser Reformatie, renuncieren onse Verbont, en versweeren onsen Eedt so dickwils als wy hem gesworen en ondertekent hebben; verlieſen al onsen arbeyt en moeyte, die wy so langen tyt, in so goedē sake, gedaen hebben; openen met onse eygen handen een wyde deure, ende betonen, met ons Exempel, een breeden wegh voor in-voeringhe der Papisterye, ende alle veranderinge in Religie, legghende allerley onruym in des Conings wegh na het Rijkke der Hemelen, ende ver hinderē de Coninginne in haer bekeering; veroorsaken gehaet te werden van alle de Gereformeerde Kercken, die voor ons gebeden hebben; verharden de herten, ende verstercken de handen vande vyanden der Waerheyt; maken ons selven een hatelijck spectakel voor al de *Menschen en Engelen*; vergeten onse voorgaende slavernye en wenſchinghe der verlossinge; herroepen onse eygen experientie van Gods Genade, Waerheyt en Macht, ons so menighmael, op verscheiden manieren (tot onser welvaert) voor desen betoont; Verlieſen de posteriteyt van ons en onser Kinderen die na ons comen, die in miserie sullen rouwe dragen over onse misdaden; laten niet dan lamentatien voor onse Vrienden, en jubileen van vreughde voor onse vyanden; wederstaen de March van den *Heere des Heyls* op der Aerden, ende worstelen de Banniere uyt sijne handen, werpende de *Croone* van den hooftē onses Richters *Iesu Christi*, onsen Wet-gever, ende onsen Coning; bedroeven en weder-*staen den Heylighen Geest*, treckende ter neder den guldenen Candelaer, doende het Licht uyt, en brengen al de Plagen (die geschreven staen in den Boecke des Levens) op ons; so dat alle Natien sullen seggen: *Wacrom heeft de Heere dat gedaen aen den Lande? Wat is de oorsake sijns grimmigen toorns?* Dan sullen de *Menschen* seggen, om dat zy versaeft hebben

voor usurpers van de Coninglycke macht. Eerst, om dat wy hebben onderstaen den Drucker te commanderen, ende hem afgeschafft, de welcke van sijn Majesteit daer verordineert was. Dit is de oude Claghte vande Paepsche Bisschoppen tegen onse Reformeerders inden Jare 1559. en seer ongerechtelyc by hare successieuren vernieuwt tegen ons; want wy niet af-geschafft noch den Drucker verboden hebben, die noch heeft sijn liberteyt en residentie in *Edinburgh*. So en can ooc de Acte vande Generale Assemblée (de welcke wy dencken hier by gemeent werdt) niet bedencken dat hier in eenigh ding gedaen is tot usurpatie vande Coningl. Macht, ofte tot verminderinge vande Coningl. Privilegie, aengaende het Drucken. Het wert alleenlyck verboden, onder de pene van Kerckelycke Censure, te drucken eenige stucken die de Kercke aengaet, sonder voorweten vande Kercke: Een macht belangende tot de Kercke in alle Coningrycken, en ordinaerlyck geobserveert in dese Kercke, niet alleenlyck ten tyde der Papisten, maer ooc vanden beginne der Reformatien, als can betoont werden by verscheydē Acten der Assembliën, ordonnerende sommige Tractaten gedrukt te werden, en sommige te revideren, eer sy tot de persie quamen.

Particuliere Professoren gebruycken een strict bevel met de Druckers (om dat sy geen-meerder Authoriteyt hebben) dat sy hare Tractaten in geen ander Editie, noch in geen ander Character mogen Drucken: Ende sal de Kercke dan geen gebruyck maken vande Authoriteyt welck Godt hun vergunt heeft tot Vrede en goeden voortganck van de Religie? Ten tweedē, om dat wy volck t'samen gebracht hebben, armeringe op-gerecht, geblockeert ende belegert sijn Majesteits Casteelen, &c. Vele van dese sware Accusationen, als hebbende een schyn van waerheyt, sijn so volcomen en duydlyck verantwoord in onse laatste Protestatie van den 18. Decem. dat de Bisschoppen niet behoeven meer Objectie te maken, so bevryden sy ons van nieuwe antwoorde. Onse laatste Informatie, (die wy van meeninge waren na *Engelandt* te zenden) en neffens dien onse ware, getrouwe en loyale expressien van onse herten, werdē gehouden voor valsche, quade, en pluymstryckende passagien: Ende sijn particulierlyck daerin beswaert van twee schandaleuse en notabele onwaerheden. Eerst, Dat de tegenwoordige op-gerechte Armeen sijn in handen vande Papisten. So waren wy inder waerheyt geïnformeert, en daerom spraken wy met descautie: en waerom sullen niet de Capiteynen en leyders vande Armeen gelyck sijn de eerste Stichters, die haren oorprong hebben vanden Paulelycken Stoel van *Romen*? De andere onwaerheyt is: Dat sommige van de machtighste in de Kercke van *Engelandt* hebben gevveest de oorsake van dese Crijghs-preparatien, tot Invasie van dit Coningryck, en bemoeying met onse Religie. Dit sijn wy bereyt te bewysen, beyde by geschrifte ende by de depositie vande eerste Staets personen en Raedts-Heeren, tegen sommige kerckelycke personen; namelyck, tegen den Ertz-Bisschop van *Canterburie* selve, dat hy handelt met *Romen*, belangende de stichtinge van onse Service-Boeck en Canons, dat met sijn eygen handē hy verandert ende veel dingen daer hy gestelt heeft, die met de Kercke van *Romen* over een comt. Een subtyl beleyt van hem, en so dangeereus, dat had het de Heere niet ontdeckt, Eerst, *Schotlandt*, ende daer na *Engelandt*, soude door hem ende sijne Complicen, met Roomsche Religie vergifticht sijn geweest.

Syn herdruckte Conferentie met Meester *Fisher* sal niet dienen om sijn Reputatie te luyveren. Ende daerom doen wy ernstlyck versoeck aen alle personen in Engelandt, (die de waerheyt der Religie beminnen, ende den Coning Eeren) ende aen alle oprechte Patriotten, die de Liberteyt van het Coningryck voorstaen, sijn Majesteit te bewegen tot oprechtinge van een Parlement aldaer, op dat alle quade Mysterie, die een langen tyt in't werck geweest heeft, ontdeckt mach werden, ende de eerste Agenten daer in, mogen ondersocht ende na hare verdiensten gestraft werden, ende dat dese krachtige Verraderye (die beyde Coningrycken in een bloedigen Oorlogh soeckt te brengen, op dat als wy gekrenckt waren, de Roomsche Stoel in't midden van ons moghte gestelt, ende de Paepsche Religie over al ingevoert) mach gesien ende ontdeckt werden, op dat GOD sijn glorie, de Coning sijn Eere, ende sijn onderlaten een geruyst Vredelyck leven verkrygen mogen, ende bevryt werden van alle Tyrannye over hare lichamen en zielen. Liever als de Bisschoppen souden laten passeren eenigh ding, tot haren dienst 'ty waerachtigh ofte valsch; Dit also wert ons te laste geleyt: *Dat des Conings wetten sijn op een maniere by ons vermindert, sulcks dat de Rechters bevreesst sijn dat sy niet berdt en derven procederen na de wet.* De eerste Rechters van het landt gedenckt noch wel dat Justitie by haer onsgerefuseert is na de Wet; niet uyt haer eygen dispositie, maer uyt Vreesse te offenderen missiven tegen ons geobtimeert: Wy moeten also nu gedencken, dat hebbende verstaen vande laetste becomen Brieven van persecucie ende Captie tegende verworpen Bisschoppen, conform de Acten van't Parlement: Waer van zy niet connen ontkenen het gemeene welvaren tot de geringste ondersaet; De Heeren van Sessie resolveerden daer op een Brief gelonden te werden aen sijn Majesteit, den 2. Martij, waer in zy brachten sijn Majesteits believen gerekent by sijn Majesteits Gebodt, ende andersints, als de eenige oorsake van refuseeringe deser Brieven, na de Acte van't Parlement, ende met een verbonden hare vyeige begeerte ende ootmoedigh wenschen voor sulcken vrede ende eenigheyt tot het Coningrijk, als het te voren verbonden geweest heeft. 't welck blyckt, dat niet alleen de wetten, maer de Rechters sijn voor ons, ende dat uyt conscientie van haer schuldige plicht tot Godt, den Coning ende 't Vaderlandt, ende niet uyt vreesse ende schrick van ons.

Om 't gene verclaert is meer Credyt te geven; Het is geseyt, dat sommige van ons, beyde refuseren den Eedt van getrouwicheit ende Suprematie, ende openbaerlyck maintineren 't gene daer sy niet in verobligeert sijn, ende dat drie Schotse personen in Wales, tot desen tijt in hechtenisse sijn, om dat sy desen Eedt refuseerden. Wy connen niet seggen van de gene die in Wales gevangen sitten, want hare personen ende hare propoosten ons onbekent sijn. Het schijnt dat de Inquisitie aldaer heet is. Maer voor onselven (want daer een differentie is tusschen den Eedt van getrouwicheit ende Suprematie) wy connen niet doen den Eedt van Suprematie, als die belangt ende geglosseert is by de Flatterende Bisschoppen, doch wy betoonen willich dat te doen 't welck wy sijn Majesteit schuldigh sijn, ende gebruyckelijck gegeven wert by de Gereformeerde ende luyden van goeden verstande, tot de Civile Magistraet, wetende dat het vijfde Gebodt belangt de schuldige plicht vande onder-

9
servatie van't Recht, ende voorcoming van't quaedr, dat tot sommigen tydt
niet en mach, ende tot geen en tyde can geven gerechte offence. Ten vierden,
De vierde Evidentie, geeft drie dingen te verstaen, dewelcke vereytschen
particuliere antwoorde. 1. *Dat geen Verbondt ofte bandt van die nature is
waerschouwelyck sonder Civile Authoriteyt.* Dese Exceptie is so volcomen
beantwoort uyt de waerschouwing van Geestelijke ende Wereltlycke Au-
thoriteyt, beyde *Ecclesiastical* ende *Civil*, uyt de oeffeninge der Godsalige
van ouden tyden, uyt de Exempelen van onse Religieuse Voorfaten, uyt de
continuele subscriptie, gebruyckt in dese Kercke, ende uyt de nature vanden
Eedt selve, welcke is Nationael, dat wy alle menschen gelooven dewelcke
geen Vreemdelingen sijn in 't gene wy hebben geschreven, so dat wy volco-
men te vreden sijn, behalven de Bisschoppen ende hare Adherenten, die
oneyndlijck sijn in hunne Cavillatien, ende krachtelijck arbeyden, om ons
wederom te rugge te brengen tot het begin vande Controvertie, dat zy mo-
gen (so't mogelyck ware) verbreecken wat by ons gedaen is. 2 Dat wy heb-
ben *verworpen het verbondt gecommmandeert by Authoriteyt, om dat het by Au-
thoriteyt gecommmandeert was.* De oorsaken, (niet van onse verwerping, maer
van onse modeste tegen-houding der subscriptien gecommmandeert by Au-
thoriteyt) sijn in 't lange verhaelt in onse openbare ende gedruckte Protesta-
tien, vanden 18 ende 22. *December*; in onse Antwoorde op de Declaratien,
gemaect by sijn Majesteys Commissioner, ende inde Acten vande laetste
Vergaderinge, welck properlyck belangt het openbaer Oordeel ende d'in-
terpretatie vande Confessie den Geloofts. In alle 't welcke bevonden werrt,
dat de Confessie, gecommmandeert by Authoriteyt, na de meeninge daer op
geleyt, is in saken van Religie; niet alleen contrarie tot onse subscriptie, in
Februarie, maer also tot de Confessie, als het gemeent ende bekent was inden
Jare 1580. ende daerom en conde niet by ons onderteeckent werden, ten sy
wy wilden (by menighvuldige perjurie) ons selven overtreders maken ende
brengen op ons een veel groter gewichte vanden Toorn Godts, dan de
eerste was, welcke by onse subscriptien wy arbeyden wech te doen ende te
verhinderen. Ten derden, *Dat onse Verbondt is een Conspiratie tegen den Co-
ning pretenderende te sijn met Godt, dat doch de Wercken des Duyvels sijn.*
Dit is blasphemie, van 't welcke wy verlekert sijn, dat noch de Coninglycke
Majesteit, noch eenigh Godvreesent hert, schuldigh daer aen is, en addeert
tot onse versekeringe, dat Godt het geconfirmeert heeft in den Hemel, dat
den Vloeck mach comen op de Bisschoppen, dat hy wil straffen de woorden,
die hy van haer gehoort heeft, ende dat hare wercken niet en sullen succede-
ren: Ende daerom verheugen wy ons selven inden Heere onsen Godt, de
welcke belieft, by so vele merck-tekenen ende onwedersprekelycke Demon-
stratien, te favoriseren ende confirmeren onse Verbondt; wy brengen tegen
haer geen lasterlijke Accusatien maer seggen: *De Heere, dewelcke Ierusalem
vercoren heeft, castijde haer, ende beware den Coning.* Ten lesten, *onse Prepara-
tien van Hostiliteyt, om Engelandt te Invaderen*: Tegen het welcke so veel
geleyt ende gesworen is by ons, in onse laetste Informatien, dat wy geloven
satisfactie gegeven heeft alle goede onderfaten aldaer, al hadden sy steene
herten gehad, 't welck wy nimmer willen geloven, dat sy hebben so haest-
lyck

120
lijck geaccepteert sulcke Reporten. Onse beste Actien dewelcke behooren te geven dat Coningrijk het grootste contentement, sullen nimmer by hun tot dien fin geduydt werden. Doch (de Bisschoppen) onse vyanden, socckende den wegh om suspitie te maken, daer geen oorake is, hebben uytgegeven; *Dat veele, ende sommige vande principaelst onder ons, sijn luyden van ongerusten geeste, ende gebroken fortuynen, &c.* Maer in dit sijn sy qualyck bericht. Want suspitie onder gedachten, werden by wyse lieden vergeleken, gelyck Valticken onder de Vogelen, de welcke niet aen den middagh Vliegen, maer inden tydt des twee-lichts. Het is keulyck by alle, dewelcke dit Landt bekent is, dat by na 'tgeheele Coningryck toestaet de defensie van dese sake, ende dat de opperste van de Edelen, Baronnen, ende Staten, werden hoogh ge-eert inde plaetsen daer sy leven, om de Religie, wysheyt, ende welvaren, verantwoordelyck na de maniere van dit Coningryck; dat de minste van de Gemeente, die haer verbonden hebben in dese sake, sijn te vreden met haren geringen staet ende met het verbondt des Evangeliums; ende niet minder is het bekent dat onse Adversarien niet connen gerekent werden voor Patriotten van het Coningrijk; ende dat de Opperste, (set-
tende aen d'een sijde etlycke weynige Staets-personen, ende sulcke als tot 't Hof dependeren) werden gehouden voor Atheïsten, ofte bekende Papisten, in schuld verdronckē, ende die sijn Majesteit lang voor desen voor Rebellen verclaerde, ende staen onder hare crediteuren in Gyseling, hebben alreede in hare Imaginatie gedeelt onder hun de landen vande Supplicanten, daer sy hopen in possessie te comen door de macht van Engelandt. Maer wy hopen dat by dese gelegentheit, sy eerder sullen verslimmeren dan verbeteren. Middeler tyt, tegen alle dese Calumnien, de Heere heeft vanden hemel gesien op de gerechticheit des herren, ende eenen wegh gevonden om onse onschult te verclaren. Want neffens onse Supplicatie aen den Raedt, (vanden 13. January) tot desen eynde, ende onse laetste Informatie aen Engelandt, (vanden 4. February) wy hebben de openbare getuygenisse vanden Raedt des Coningrijcks, om het bekent te maken. Een Brief gesonden na Engelandt van eenen genaemt *George Sterlin* in *Edinburgh*, met de Advysen van *Iohn Sterlin*, Commissarius van *Wightoun*, beyde by na van eenen Inhoudt aen den laetsten gepretendeerden Bisschop van *Galloway*, welcke quam in onse handen, verclarende wat de Bisschoppen nu seyden; Dit wert op-gedragen aen den Raedt, den 22. en 28. Febr. met onse Claghten, Supplicatie, Attestatie van den grooten Name Godts, en onse eygen conscientien ende willige subscriptien, ofte eenige andere suyveringen ter contrarie, waerop de Heeren vanden Secreten Raedt, sonden onse Supplicatie aen de Coninglycke Majesteit, met de hare, waer in sy ootmoedigh suppliceerden, op sulcke Informatien, sijn Majesteit soule lichtelyck veroorsaecht wesen te dencken op harder coursen, als wel hier te voren geschiedt was met sijn Majesteits oude ende native Coningrijk en Onderlaten; dat sijn Majesteit inde Vaderlycke voorforge tot preservatie van dit Coningrijk, wilde te vreden sijn te resolveren op somige sulcke coursen, dewelcke sonder geweld van Wapenen, ofte be-
tooninge van sijn Princelycke macht, den Staet vā dit Coningrijk moghte in eenigheit houden, als in den brief breeder te sien is. Wy werden hier geacht
voor

17

plantinghe der Gereformeerde Religie; noch en hebben wy soo vele quaedt niet verdient, noch en zyn sy so verre niet verandert, dat wy ootlake te vreesen hebben, dat wy sulien van haer tot deser tydt overvallen werden, de saecke weseude het selfde, ende het stuck niet veel verichelende, de personen alleenlijck verandert sijnde, onse salvatie is gemeen. Laet ons te samen ernstlijck stryden voor 't Gheloove, ('t welck den Heylighen ghegheven was,) op dat Genade, Vrede, ende Liefde, ons gegeven mach werden.

Considererende also hoe verre onse laetste Actien tegen de personen van onse grootste vyanden, ende de opperste Sterckten van het Coningrijk, (als het Casteel van *Edinburgh*, &c.) sijn verbonden tot de Lasteringen van sulcke, als hebbende tot een quaden sin geduydt al onse voorgaende Raedtslaghen ende nootwendighe Conclusien; ende mach mi duyt werden by onse vrienden die te verre siende niet wel connen gewaer werden de rypheyt vande occasie ende opportuneit van onse doente, wy oordeelden het nootwendigh, om d'een partye te doen swygen ende d'andere te contenteren, elck een bekend makende, hoe wy hier toe geperstuadeert sijn by de tegenwoordige gelegentheyt van onse affairen voor onse Wettelycke ende nootwendige deense.

Het can niet onkenbaer sijn voor al de Onderfaten van dit Coningrijk hoe veel dreygementen van verscheyden Placcaten gedaen sijn, als een van den vierden Iulij. ende een ander vanden 18. December. Ende vele is also bekend, wat missiven, ende wat Brieven gedirecteert sijn aen de Noblesses ende Edelen van *Engelandt* in verwachtinge de Royale Banniere tot *Yorke* den 1. April, ende wat Proclamatiën gemaeckt sijn in *Engelandt*, als dat van dato den 29. Januarij, ende boven al de laetste Declaratie vanden 27. Februarij; condemnierende onse loyale voornemen, onse ootmoedige Supplicatien, onse legale Protestatien onse waerachtige ende modeste Informatien ende onse goede Intentien (daer Godt onse openbare getuyge van is, tot haerder wederlegginge) als valsche ende verraderlyck, ende ons voor Rebellen ende Verraders houdende, ende dreygen ons daerom met macht van Wapenen aen te tasten. Het is ons niet onbekent, wat voor Brieven gesonden sijn tot sommige onser schyn-Vrienden, om hun op te hitfen, ende tot sommige onser bekende Vyanden, om haer te couragieren ende te verstercken tegen ons, met Geld ende Munitie, ende met directie ende ordre, om de wegen van hare Combinatie ende t'samenrottinge te verstercken; Aen de ander sijde, van de lange beloften ende 't stout voornemen onser tegen-genatureerde Landts-luyden, sommige ten Hove ende sommige te huys sijnde, makende armeringe van so vele duysenden inde Noorder ende Suyder deelen van het Coningrijk, om ons aen allen syden te benauwen. De *Schotse* Raedts-Heeren, Noblesses ende Edelen vanden Hove hebben des Conings

Verbondt ondertekent in deser manieren: Dat sy niet sullen toestaen de laetste Generale Assemblée, dat sy niet sullen aen cleven het laetste Verbondt ende den bant by ons gesworen ende onderteeckent; Ende dat sy tegen ons sullen opposeren het beste van hare macht, na dat sy sullen geïnformeert wesen by sijn Majesteyts Gebodt; So als de Waerschouwingen ende Preparatien van 't Coninghlycke Hof dat goet vinden sal tot haeren Op tocht teghen Maendagh, welende den 18. Martij. De Coning selve is van meeninge (tegen den naesten Woensdag, welende den 27. Martij) per post te vertrecken, om aen den derden dag tot *Torke* ofte *Newcastle* te sijn, om met sijn Macht voort te marcheren. Sendende bevel aen de Edelen in Schotlandt, om onder sijn Banniere te comen, ende met goeden verstande by een te vergaderen hare Vrienden, ende die hun na volgen willen om also in goede ordre (onder haren Generael den Marquis van *Hamilton*) te conjungeren met onse uytheemliche vyanden, ten dienste van sijn Coninglycke Majesteyt sijnde. De Grave van *Linsy* gaet ter Zee met 17. van des Conings groote Schepen, versien met 3000. Soldaten, om haer te vervoegen na sulcke plaetsen van dit Coningrijk, als hare Commissien (wanneer zy geopent sullen werden) haer gebieden sullen. Ses hondert man te Paerde sijn verordineert na Schotlandt te gaen om de Frontieren onveyligh te maecken; Onse vyanden hier te Lande sijn wachtende op hare comste. Onse af ghesworen Bischoppen, ende hare Adherenten, sijn gevlucht na Engbelandt. De Landen ende Staten der Edelen van de principaelste Baronnen en Burger-Regheerders, (de welcke haer vermenght hebben in dese sak) sijn een merck-teecken des verderfs, dewijle zy haer vermenght hebben onder de vyanden. Ende terwile de saken dus staen; ende het beste vertrouwen van onse partijdighe Adversarien ende vervolghers gheplaetst is in onse quartieren, door de macht sommigher Papisten ende andere notabele personen onder ons, ende in sommige plaetsen, dewelcke gerekent werden voor Sterkten, tot defensie van het Coningrijk, tegen uytheemliche Invasien, (als in 't lange verclaert is in onse Protestatie) voornemelyck het Casteel van *Edinburgh*, een van de principaelste onser gheincorporeerde plaetsen, aldaer wy onse te samen-comste houden; Daer was gheen tijdt voor ons van langer uytstel, indien wy in dese

ex.re-

19

extremiteyt niet willen sterven, moeten wy ons selven defenderen ofte vervallen in de handen onser vyanden, wiens barmhertigheyt niet anders is dan Tyrannye. Ende daerom, al wat van ons gedaen wert (als ghy ghehoort hebt) is maer tot onser nootwendige Defensie geschiedt, ende tot *Edinburgh* ende in andere plaetien van den Lande befloten.

Waer dit Werck wil eyndighen, is Godt bekent, wiens schickinge het is, ende die ons so verre daer in geleyt heeft; Ende gelijc als wy geresolveert sijn stille te staen wanneer wy sijn tegenwoordigheyt niet by ons bevinden; So sijn wy oock van vermoghen onse voornemen ende wat wy ghedaen hebben te bewijlen voor alle Menschen. Sal defensie nootwendigh sijn, ende sal de noodwendighe sake (sonder welcke geen defensie can wesen) onwettelijck gerekent werden? Mogen wy de gevaerlijcke tijden niet so Wettelijck met lachmoedigheyt teghenstaen als met ghewelt te rugge drijven? Is niet de quijt-makinghe der Wapenen uyt de handen onser hooghmoedige vyanden, ende de dis-armeringe van sulcke, (de welcke sijn Coninghlijcke Majesteit tot een so harden sake brengen tegen sijne Onderstaten) so Wettelijc, als de defensive Oorloghe in sich selve; ende is het niet veel lachter, beyde voor den Coningh ende her Coningrijk, dan in een Battalie te comen? De naturale ende civile Wet leert ons, dat *ad defensionem sufficit, quod praecedat offensa vel justus timor offensae, nec debet quis expectare primum ictum: melius enim jura intacta servare, quam post vulneratam causam remedium querere. Quando praecedunt signa & actus manifestae offensionis, & quando aliter nosmet tueri non possumus tum inculpata ac necessaria dicitur tutela, ac in dubio insultatus quicquid facit in incontinenti praesumitur ad sui defensionem facere.*

Alle onse oorsaken voor Wettelijcke defensie, ende voor incorporeringh van het Casteel van *Edinburgh*, strijdt voor ons in de prij makinge daer van tot deser tijdt. Dele nootwendighe Defensie was de practijcke van *Vranckrijck*, van *Hollandt*, van *Duytslandt*, ende van onse eygen Natie, wanneer zy tot defensie haerder Religie, de Wapenen by der handt namen, dewelcke zy preleenterden neder te legghen tot allen tyden, so haest als zy verzekert waren; Gelijck wy tot deser tijdt verclaren, dat wy de Wapenen niet by der hant nemen voor eenige Invalie, ofte tot veranderinge van het civile Governement, noch niet tot nadeel van enige

personen, ofte dat zy oock niet strecken tot besittinge van 't ghene
 wat anderen toe behoort; Maer alleen tot defensie van onse Reli-
 gie, Liberteyt, ende Lichamen. Dat alhoewel wy het Swaerdt in
 de eene handt hebben, wy ghewilligh met de andere handt preten-
 deren sullen onse ootmoedighe Supplicationen tot sijn Coninghlijcke
 Majesteyt; Dat so haest onse Supplicationen verhoort sijn, onse Per-
 sonen verlickert, ende den Vrede der Kercken ende Coninghrijck
 besloten is, sullen wy onse Swaerden neder leggen; ja sal niet by
 ons ongedaen blijven tot een volcomen Pacificatie, ende sullen
 sweeren te leven ende te sterven in de ghehoorsaemheydt van sijn
 Coninghlijcke Majesteyts Wetten, ende maintineringhe van sijn
 Coninghlijcke Majesteyts Persoon ende Authoriteyt; 't welck wy
 van herten wenschen, ende GOD bidden, dat hem ghelieve sijn
 Majesteyt te bewegen, ons te verhooren, eer de sake tot een quaed
 eynde comt, ende eer de Wonde ongheneeslijck werdt.

*Ghevisiteert na de Ordonnantie van de Generale Vergaderinghe
 van den Raedt van Staten, ende Onderteeckent by my Mr.
 A. Ihonston, Secretarius daer toe geordineert.*

Edinburgh, den 22.
 Martij, 1639.

F I N I S.

